

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Hercegovačko-neretvanski kanton
KANTONALNI SUD MOSTAR
Broj: 58 0 P 089292 15 Gž
Mostar, 26.06.2018. godine

Kantonalni sud Mostar, u vijeću sastavljenom od sudija: Vere Sudar, kao predsjednika vijeća, Merime Čatić i Jesenke Bašić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja -----
-- iz Mostara, V ulica broj 4, zastupan po punomoćniku -----, advokatu iz Mostara, protiv tuženih 1. „Auto Euro“ d.o.o. Mostar, Bišće polje b.b. zastupan po punomoćnicima Mariu Bogdanović i Anđeli Ljubić- Ćorić, advokatima iz Mostara, 2. ----- i 3. -----
--, oboje iz Čitluka, Donji Hamzići b.b. i oboje zastupani po punomoćnici -----, advokatu iz Čitluka, radi isplate duga, VSP: 97.957,74 KM, odlučujući o žalbama tuženih protiv presude Općinskog suda u Mostaru broj: 58 0 P 089292 11 P od 27.03.2015. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 26.06.2018. godine, donio je sljedeću:

P R E S U D U

Žalba drugotuženog ----- djelimično se uvažava, prvostepena presuda u odnosu na njega preinačava u dijelu dosuđenih zakonskih zatezних kamata, na način da se iste dosuđuju na utvrđeni iznos glavnog duga od 82.708,14 KM (umjesto na dosuđeni iznos od 97.957,74 KM), dok se u ostalom dijelu žalba odbija i prvostepena presuda u odnosu na njega potvrđuje.

Žalbe prvotuženog „Auto Euro“ d.o.o. Mostar i trećetužene ----- se usvajaju i prvostepena presuda preinačava tako što se tužbeni zahtjev u odnosu na ove tužene odbija.

Tužitelju se nalaže da prvotuženom „Auto Euro“ d.o.o. plati troškove parničnog postupka u iznosu od 5.208,90 KM, a trećetuženoj ----- u iznosu od 5.983,10 KM, u roku od 30 dana koji počinje teći prvog dana nakon dostave ove odluke tužitelju.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom obavezani su tuženi solidarno isplatiti tužitelju iznos od 97.957,74 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 24.03.2011. godine kao dana podnošenja tužbe do isplate i naknaditi mu troškove postupka u iznosu od 3.959,50 KM, sve u roku od 30 dana.

Blagovremeno izjavljenim žalbama tuženi pobijaju navedenu presudu iz svih razloga propisanih odredbama čl.208. ZPP-a.

Prvotuženi u žalbi navodi da u konkretnoj pravnoj stvari nije zaključen pisani ugovor o pozajmici između tužitelja i prvotuženog, da pozajmica nije učinjena u korist prvotuženog tj. isti nikada nije primio novac koji je predmet pozajmice, da ugovor o pozajmici nije ni mogao nastati jer nije bilo saglasnosti volja ugovornih strana da se isti zaključi, a niti bilo kakav drugi ugovor, te da jedina poveznica između tužitelja i prvotuženog bi prema riječima tužitelja bila ta što je eventualna neugovorena svrha pozajmice (koja je učinjena trećim osobama) bila ta da se kupe automobili za potrebe prvotuženog, te da je neosnovano i pozivanje suda na odredbe čl.6. Zakona o privrednim društvima. Prvostepeni sud pogrešno smatra da je prvotuženi sam

preuzeo svoje obaveze na osnovu ugovora o preuzimanju vlasničkog udjela iz 2009. godine, a iz iskaza svjedoka ----- izvodi potpuno pogrešan zaključak o poslovanju prvotuženog, ne dovodeći ga u vezu sa drugim dokazima. Dalje ističe da prvostepeni sud visinu duga i visinu kamate utvrđuje na osnovu dokaza „evidencija duga“ u kojem su upisani iznosi datog i vraćenog novca, te iznosi kamate i ukupan dug, na kraju potpis drugotuženog i pečat prvotuženog, a ovaj dokument ne može predstavljati ugovor o pozajmici, a na istom nije naznačeno ko su ugovorne strane i ko daje novac, nije naveden osnov davanja već samo naznačeno „dao ----“, a isti dokument ne može predstavljati ni potvrdu o pozajmici učinjenoj prvotuženom, jer je iz istog vidljivo da je dio novca povremeno vraćan, pa kako je finansijskim vještačenjem utvrđeno da prvotuženi nikada nije vraćao bilo kakav dug temeljem pozajmice, evidentno je da je novac vraćao drugotuženi kao lični dug, te da je samo drugotuženi mogao biti ugovorna strana u eventualnom ugovoru o pozajmici, da „evidencija duga“ sadrži nezakonit obračun kamate. Zbog navedenog predlaže da se žalba usvoji, pobijana presuda preinači na način da se tužbeni zahtjev odbije u odnosu na prvotuženog, te tužitelj obaveže da mu naknadi troškove prvostepenog postupka uvećane za troškove sastava žalbe.

Drugotuženi i trećetužena u žalbi navode da se odredba čl.83. st.2. ZPP-a na koju se pozvao prvostepeni sud, odbijajući prijedlog za razdvajanje postupaka, ne odnosi na konkretnu situaciju, da se u konkretnom slučaju ne radi o suparničarstvu jer nisu ispunjeni zakonski uslovi iz čl.362. ZPP-a, pa je sud morao prihvatiti prijedlog tuženih i sam razdvojiti postupke u odnosu na sve tužene, uz prethodni poziv tužitelju da uredi tužbu u tom smislu. Navedene povrede odredaba ZPP-a rezultirale su nepravilnom i nezakonitom presudom u odnosu na ove tužene, kojima je uskraćeno i pravo raspravljanja pred sudom. Ističe da je proizvoljan zaključak suda da među strankama nije sporna aktivna legitimacija, jer je između tužitelja i ovih tuženih je sve sporno, da su tuženi osporili i istinitost papira kojeg tužitelj u tužbi naziva „evidencija davanja, vraćanja, obračuna“, na tom papiru se ne vidi ko je navodno davao novac, kao što to zaključuje i vještak finansijske struke. Tužiteljevu aktivnu legitimaciju, kao i pasivnu legitimaciju drugotuženog i trećetužene, kao i osnovanost tužbenog zahtjeva, sud zasniva na iskazu tužitelja, koji nije potkrijepljen ni jednim dokazom, a niti ovim papirom. Tužitelj u svom iskazu tvrdi da je novac posudio firmi Auto Euro, a ne -----, pogotovo ne -----, jer sa istom nije ništa dogovarao, pa ----- nije pasivno legitimisana, niti je tužitelj aktivno legitimisan u odnosu na -----, a niti je sud iz iskaza tužitelja mogao nedvojbeno utvrditi da je novac pozajmljivao -----, niti da su evidenciju duga i vraćanja pojedinih iznosa sačinili on i -----, a tuženi su u postupku sve osporili, a to što u postupku nisu saslušani ti tuženi, sud ne može cijeliti na njihovu štetu. Na tužitelju je bio teret dokazivanja istinitosti onoga što je napisano na tom papiru. Dalje navodi, da je tuženi ----- bio vlasnik udjela u društvu Auto Euro d.o.o. (prvotuženi) i bio je direktor tog društva, a eventualna odgovornost pravne osobe ni na koji način se ne može u građanskopravnim odnosima protezati na bivše vlasnike udjela ili bivšeg direktora, a najmanje na njihove supružnike, niti postoji zakonska utemeljenost za takvu vrstu odgovornosti. Sud uopšte nije utvrdio na temelju čega su svi tuženi solidarno odgovorni, pa je presuda i u tom dijelu proizvoljna i nejasna i ne može se ispitati. Ističe, sve da je tužitelj i dokazao da je drugotuženom pozajmio novac, mogao je u skladu sa čl.557. ZOO-a, potraživati samo isplatu novca kojeg je navodno pozajmio tj. isplatu u EUR-ima, pa je sud i u ovom dijelu pogrešno primijenio materijalno pravo, kao i u dijelu odluke o kamati, jer nije mogao obavezati tužene na plaćanje zakonske zatezne kamate. Sud je pogrešno primijenio materijalno pravo jer je suprotno čl.400. ZOO-a dosudio tužitelju zatraženu kamatu na kamatu, što je vidljivo iz papira „evidencija davanja, ...“ u kojem je prethodni iznos glavnice i kamate, stalno uvećavan za novu kamatu. Nejasni su navodi suda zašto nije usvojio prigovor nedostatka pasivne legitimacije tužene -----, a i sam tužitelj je izričito izjavio da ne smatra da mu je ----- --- dužna jer sa istom nije ništa dogovarao. Sud nije pravilno cijelio istaknuti prigovor zastare

i pogrešno se poziva na čl.371. ZOO-a jer se u konkretnom slučaju može primijeniti samo trogodišnji rok zastare. Tužitelj u skladu sa čl.123. ZPP-a je bio dužan dokazati činjenice na kojima temelji svoj tužbeni zahtjev, a u postupku nije dokazao aktivnu legitimaciju, niti pasivnu legitimaciju tuženih -----, niti osnovanost i visinu tužbenog zahtjeva, niti osnovanost i visina zahtjeva proizilazi iz paušalnih navoda suda i isto takve primjene čl.6. Zakona o privrednim društvima. Radi navedenog predlažu da sud žalbu uvaži, preinači prvostepenu presudu i odbije tužbeni zahtjev tužitelja u odnosu na tužene pod 2. i 3., uz naknadu troškova prvostepenog postupka, uvećane za toškove sastava žalbe.

Tužitelj je dao odgovor na žalbe kojim navode žalbi osporava sa prijedlogom da se iste odbiju kao neosnovane.

Ispitujući pobijanu presudu u granicama žalbenih razloga, kao i u smislu odredbe čl.221. Zakona o parničnom postupku – ZPP-a (Službene novine Federacije BiH broj 53/03, 73/05, 19/06) koji se u konkretnom postupku primjenjuje na osnovu odredbe čl.106. stav 2. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku (Službene novine F BiH broj 98/15), ovaj sud je odlučio kao u izreci, iz sljedećih razloga:

Prema činjeničnim navodima tužbe drugotuženi je bio vlasnik i odgovorna osoba prvotuženog, da je Ugovorom o prenosu vlasničkog udjela sačinjenog pred notarom 11.05.2009. godine drugotuženi ustupio ----- svoj vlasnički udio u društvu, uz saglasnost trećetužene kao supruge (eventualne suvlasnice po osnovu bračne stečevine), da u istom Ugovoru ne postoji obaveza povrata duga tužitelju kao tereta koji se sa udjelom prenosi na prvotuženog, kao predmeta ustupanja, da je i novi vlasnik obavješten i da je kod prenosa vlasništva znao za postojanje duga po osnovu pozajmice za potrebe pravne osobe, a koje pozajmice novca je od tužitelja vršio drugotuženi prema usmenoj pogodbi i uz dogovorenu kamatu od 10%, da je dijelom vraćao posuđeni novac, te ponovo posuđivao, da su svi izdaci i primici, kao i obračun posudbi, vraćanja, kamata, notirani od tužitelja na dan 01.03.2009. godine i potvrđeni, odnosno ovjereni potpisom drugotuženog i pečatom prvotuženog, jer su posudbe vršene za potrebe pravne osobe koja je predmet kupoprodaje, pa prema tužitelju tuženi kao sudionici posudbe i prodaje dužni su izvršiti povrat posuđenog i usaglašenog iznosa.

Tužitelj tužbenim zahtjevom traži na ime pozajmice ukupan iznos od 50.085,00 EUR odnosno konačno opredijeljenim zahtjevom protuvrijednost u domaćoj valuti u iznosu 97.957,74 KM, kako je to vještak finansijske struke utvrdila na glavnoj raspravi od 17.09.2014. godine.

Prvostepeni sud je proveo dokaze saslušanjem tužitelja kao parnične stranke i zakonskog zastupnika prvotuženog -----, saslušanjem svjedoka, proveo dokaz ekonomskim vještačenjem, te uvidom u evidenciju duga, te ostale materijalne dokaze koje je citirao u prvostepenoj presudi, nalazeći da se pasivna legitimacija prvotuženog zasniva na Ugovoru o preuzimanju vlasničkog udjela jer je odredbama tog ugovora preuzeo obaveze prema trećim osobama za predmetnu pozajmicu, jer je bio upoznat sa ekonomskim stanjem društva i sa pozajmicom obzirom da je novac korišten za dovoz auta za prodaju; da je drugotuženi koristio društvo za postizanje ličnog cilja koji nije saglasan ciljevima društva u cjelini, a predmetnom pozajmicom je uticao na smanjenje imovine društva u svoju korist odnosno uticao da društvo preuzme obaveze iako je znao i morao znati da društvo nije ili neće biti sposobno da ih izvrši, a da je na evidenciji duga potpis drugotuženog kao direktora i pečat Auto Euro d.o.o. (prvotuženog), da su kamate u evidenciji duga priznate potpisom drugotuženog na istoj, pa da je drugotuženi pasivno legitimisan, a da je trećetužena kao bračni partner drugotuženog (prodavca vlasničkog udjela) pasivno legitimisana jer su ispunjeni uslovi iz čl.261., 262. i 252.

Porodičnog zakona i čl.9. Ugovora o preuzimanju vlasničkog udjela, koji ugovor je potpisala. Visinu duga prvostepeni sud je utvrdio iz iskaza tužitelja kojem je poklonio vjeru i materijalnog dokaza originalne evidencije duga na dan 01.03.2009. godine, zaključujući da je svojim potpisom i plaćanjem dijela duga drugotuženi prihvatio upisane podatke visine pozajmice i visine otplate duga, sve ispravke i davanja, a prvotuženi kao kupac pri sačinjavanju Ugovora o preuzimanju vlasničkog udjela prihvatio obaveze prema trećim osobama, zaključujući da je novi vlasnik prvotuženog bio upoznat sa pozajmicom, pa je u cijelosti usvojio tužbeni zahtjev i obavezao tužene na isplatu iznosa od 97.957,74 KM koliko iznosi dug od 50.085,00 EUR preračunat u konvertibilne marke prema iskazu vještaka.

Neosnovani su žalbeni prigovori drugotuženog i trećetužene o povredi odredbaba parničnog postupka od strane prvostepenog suda, jer je odbio prijedlog tuženih da tužitelj uredi tužbu odnosno da razdvoji postupke u odnosu na sva tri tužena. Naime, iz stanja spisa slijedi da je tužitelj podneskom od 19.03.2014. godine po prijedlogu tuženih, a postupajući po rješenju suda sa pripremnog ročišta od 04.03.2014. godine, uredio tužbu navodeći pravnu osnovu tužbenog zahtjeva, te se izjasnio da nije saglasan sa prijedlogom o razdvajanju postupka, koji podnesak je dostavljen tuženim na izjašnjenje. Sud nije ovlašten da donese odluku o razdvajanju postupka bez saglasnosti stranaka, a u konkretnom slučaju u pitanju su materijalno pravni prigovori (aktivna i pasivna legitimacija), obzirom da se i cijene kroz odredbe materijalnog prava, pa se o njima odlučuje meritornom odlukom suda. Zbog navedenog su neosnovani i žalbeni navodi tuženih da im je uskraćeno i pravo raspravljanja pred sudom, jer iz stanja spisa to ne proizilazi.

Shodno čl.2. stav 1. ZPP-a u parničnom postupku sud odlučuje u granicama zahtjeva koji su stavljeni u postupku, što znači da sud stranki ne može dosuditi više no što je ona tražila, a niti joj može dosuditi ono što stranka nije tražila. U tužbenom zahtjevu iz tužbe, a i u konačno opredijeljenom zahtjevu iz podneska koji je predat sudu i tuženim na glavnoj raspravi od 28.01.2015. godine nije sadržan zahtjev za solidarno obavezivanje tuženih, a povodom žalbe drugotuženog i trećetužene, odredbom čl.229. tačka 5.ZPP-a ovom sudu je data mogućnost da u tom slučaju preinači odluku prvostepenog suda svodeći je u granice tužbenog zahtjeva, što je i učinio.

Tuženi navodima u žalbama osporavaju postojanje duga u cjelini, ukazuju na nepostojanje ugovornog ili bilo kakvog zakonitog odnosa tužitelja i tuženih u pogledu uzimanja zajma i davanja istog. Tužitelj, prema shvatanju tuženih, nije dokazao postojanje ugovora o zajmu ili da je pozajmio bilo kakav novac tuženim, osporavaju i pravo na kamate.

Ugovor o zajmu u smislu čl.557. ZOO-a kao uslov valjanosti ne zahtijeva pismenu formu ugovora, a prema navodima tužitelja, ugovor o zajmu je zaključen usmeno.

Iz iskaza tužitelja saslušanog u svojstvu parnične stranke, prvostepeni sud je utvrdio da ----- poznaje od 1999. godine, da su ga pitali da im posudi nešto novca, da im je 2004. godine posudio 15.000,00 EUR i da je novac dao -----, da nije dogovorena svrha potraživanja, ali misli da im je trebao novac da dovezu auta za prodaju, da je ----- rekao da će kamata biti 10%, da je ponovo posuđivao novac u tri navrata i to 28.03.2006. godine 7.500,00 EUR koji iznos je dao -----, 15.12.2006. godine 4.000,00 EUR koje je dao ----- i zadnji put 20.10.2008. godine 26.800,00 EUR koji iznos je dao -----, da nisu ugovorili način vraćanja i rokove, da mu je novac vraćao ----- u iznosima naznačenim u evidenciji, koju su sačinili on i ----- i to svaki put kada je ----- davao ili uzimao novac, da ga je 2009. godine pozvao ----- i kazao da će on platiti dug, da se obraćao ----- i

isti mu je kazao da ----- treba vratiti dug, da nisu sačinili pismeni ugovor o pozajmici, niti je zahtijevao potvrdu, jer je bio prijatelj sa ----- i ----- .

Ovaj iskaz tužitelja tuženi nisu osporili niti jednim dokazom. Da je tužitelj novac davao -----, te da je novac vraćao ----- proizilazi i iz materijalnog dokaza za koji tužitelj tvrdi da je evidencija davanja, vraćanja, obračuna, a iz kojeg je vidljivo da je evidentiran ukupan dug 50.085,00 EUR na dan 01.03.2009. godine, da su na istoj upisani iznosi i datumi kako je to tužitelj naveo u svom iskazu 18.11.2004. godine (dato -----) 15.000,00 EUR, 28.03.2006. godine (dato -----) 7.500,00 EUR, 15.12.2006. godine (dato -----) 4.000,00 EUR, 20.10.2008. godine (dato) 26.800,00 EUR. Na istoj evidenciji upisani su datumi i iznosi vraćenog novca, i to: 28.12.2005. godine 5.112,00 EUR, 12.04.2006. godine 2.500,00 EUR, 07.08.2006. godine 2.000,00 EUR, 25.06.2008. godine 300,00 EUR, 30.07.2008. godine 300,00 EUR, 02.09.2008. godine 300,00 EUR, 19.09.2008. godine 300,00 EUR, 23.12.2008. godine 200,00 EUR. Na glavnoj raspravi prvostepeni sud je izvršio uvid u originalni primjerak ove evidencije, te konstatovao da je identičan kopiji, a koji originalni primjerak se nalazi u spisu. Na ovoj evidenciji stoji potpis -----, što upućuje na činjenicu da je drugotuženi svojim potpisom i plaćanjem duga prihvatio upisane podatke visine pozajmice i visine otplate duga, sve ispravke i dodavanja, kako to pravilno zaključuje i prvostepeni sud.

Nalazom i mišljenjem vještaka ekonomske struke od 12.07.2014. godine koji je sačinjen na okolnosti predložene od prvotuženog Auto Euro d.o.o., utvrđeno je da prvotuženi u knjigama i blagajni, niti na žiro računu nema evidentirane pozajmice odnosno predmetne uplate i isplate, da se sve pozajmice trebaju vršiti preko žiro računa ili bi morale biti evidentirane na blagajni tj. primitak i izdatak, a što sve sa osnovnim dokumentima treba knjižiti kroz blagajnički izvještaj te na analitičke i sintetičke kartice, što na kraju ulazi u bilanse tj. završni račun na kontima-pozajmice, a u konkretnom slučaju tih dokumenata nema.

Osnovano prvotuženi i trećetužena u žalbama ukazuju da prvostepeni sud nije pravilno raspravio prigovor aktivne i pasivne legitimacije, a koje ovaj sud nalazi osnovanim, zbog čega je tužbeni zahtjev u odnosu na ove tužene neosnovan.

Odredbom čl.324. stav 1. ZOO-a je propisano da dužnik dolazi u docnju kad ne ispuni obavezu u roku određenom za ispunjenje. Kada rok za ispunjenje nije određen, u smislu stava 2. istog člana, dužnik dolazi u docnju kad ga povjerilac pozove da ispuni obavezu, usmeno ili pismeno, vansudskom opomenom ili započinjanjem nekog postupka čija je svrha da se postigne ispunjenje obaveze.

Odredbom čl.148. stav 1. ZOO-a je propisano da ugovor stvara prava i obaveze za ugovorne strane. Dejstvo ugovora ne prostire se na lica koja nisu ugovornici, a ugovornici su ona lica čijom je saglasnošću volja ugovor nastao. Zato, obligacioni odnosi između određenih lica, u pravilu, ne tiču se trećih lica, mada se ugovorom može ustanoviti pravo u korist trećeg (član 148. stav 3. ZOO), ali ne i obaveza.

Dakle, u konkretnom postupku nije dokazano ni utvrđeno da su tužitelj i tuženi međusobno ugovorili obaveze i da su ugovorili rok ispunjenja obaveze. Uobičajeno je, da stranke u obligacionim odnosima dospelost novčane obaveze utvrđuju ugovorom.

Saglasno odredbi čl.324. ZOO-a, dužnik dolazi u docnju, odnosno, zakašnjenje kad ne ispuni obavezu u roku određenom za ispunjenje, a ako rok za ispunjenje nije određen kad ga povjerilac pozove da svoju obavezu ispuni.

Dakle, iz provedenih dokaza slijedi da tužitelj u smislu odredbe čl.123. ZPP-a i odredbe čl.557. stav 1. ZOO-a nije dokazao postojanje ugovora sa tuženim, jer nije dokazao sve elemente ugovora o zajmu, kao ni rok vraćanja zajma i kamate u slučaju zakašnjenja. Ugovor o zajmu se smatra zaključenim kada su se ugovorne strane saglasile o bitnim sastojcima ugovora (čl.26. ZOO-a), a ne samo davanjem određenog iznosa novca. Sama predaja novca nije dovoljna za postojanje ugovora o zajmu nego je potrebno dokazati da su prethodno parnične stranke zasnovale ugovorni odnos.

Međutim, kako je drugotuženi tužitelju isplaćivao i vraćao iznose novca navedene u evidenciji, a što je potvrđeno iskazom tužitelja, to je on time priznao svoju obavezu i odnos sa tužiteljem (postojanje materijalno pravnog odnosa). Ukoliko drugotuženi nije dugovao iznose navedene u evidenciji, zbog čega mu je navedene iznose vraćao (28.12.2005. godine iznos od 5.112,00 EUR, 12.04.2006. godine iznos od 2.500,00 EUR, 07.08.2006. godine iznos od 2.000,00 EUR, 25.06.2008. godine iznos od 300,00 EUR, 30.07.2008. godine iznos od 300,00 EUR, 02.09.2008. godine iznos od 300,00 EUR, 19.09.2008. godine iznos od 300,00 EUR, 23.12.2008. godine iznos od 200,00 EUR) sa potpisom drugotuženog -----, a pri tom je pravno irelevantna činjenica da je obračun posudbi, vraćanja i kamata na evidenciji ovjeren i pečatom prvotuženog.

U parnici stvarna legitimacija stranaka predstavlja materijalno pravni odnos prema predmetu spora i pravu zbog kojeg je parnica i pokrenuta. Zato su u ovoj parnici kao subjekti materijalno pravnog odnosa iz kojeg je parnica nastala tužitelj aktivno legitimisan, a drugotuženi ----- pasivno legitimisan. Osnovanost tužbenog zahtjeva zavisi od postojanja stvarne legitimacije stranaka.

Prema utvrđenom činjeničnom stanju, u konkretnom slučaju proizilazi osnovanost tužbenog zahtjeva u odnosu na drugotuženog, jer se odgovarajuća dužnost vezuje za njega, a što se tiče njegove pasivne legitimacije. Kako ovaj sud nalazi da tužbeni zahtjev nije usmjeren prema pasivno legitimisanoj stranci (prvotuženom i trećetuženoj), valjalo je žalbe ovih tuženih uvažiti, te prvostepenu presudu preinačiti na način da je odbijen tužbeni zahtjev u odnosu na ove tužene.

Za razliku od neosnovanih navoda žalbe drugotuženog, pravilno je utvrđena visina duga iz originalne evidencije duga na dan 01.03.2009. godine, koja je potpisana od strane drugotuženog -----, koji niti jednim dokazom ne dokazuje suprotno, a imao je mogućnost predložiti i dokaz grafološkim vještačenjem radi dokazivanja činjenice da potpis na evidenciji nije njegov potpis, pa se drugotuženi saglasio sa stanjem obaveza prema tužitelju po pozajmicama na dan 01.03.2009. godine. Tužitelj je visinu duga, kako glavnice, tako i ugovorene kamate, dokazao originalnom evidencijom duga koju je potpisao drugotuženi. Navedeni dokaz sadrži podatke na osnovu kojih se običnom matematičkom operacijom sabiranja i oduzimanja može provjeriti zatražena visina duga, dok drugotuženi osim paušalnim osporavanjem visine nije dokazao da je dug eventualno manji od traženog. Visina duga iz prednjeg dokaza iznosi ukupno 50.085,00 EUR što obzirom na važeći kurs EUR odnosno KM iznosi 97.957,74 KM kako je to preračunao vještak ekonomske struke na glavnoj raspravi (kurs 1,95582988918). U evidenciji pri sabiranju datog i oduzimanju vraćenog iznosa novca, dodati su i iznosi na ime kamata i to: 1.500,00 EUR+1.786,00 EUR+2.017,00 EUR+2.116,00 EUR+378,00 EUR) što ukupno iznosi 7.797,00 EUR ili po važećem kursu 15.249,60 KM. Ukupan dug umanjen za kamate daje iznos od 42.288,00 EUR (50.085,00 EUR-7.797,00 EUR) ili 82.708,14 KM (97.957,74 KM-15.249,60 KM) što čini glavnice.

Tužitelj je predloženim dokazima dokazao činjenične navode tužbe u odnosu na drugotuženog, a na drugotuženom je, u smislu odredbe čl.126. ZPP-a teret dokazivanja činjenica koje dovode u pitanje osnovanost tužbenog zahtjeva, što drugotuženi tokom postupka nije učinio.

Tokom postupka istican i u žalbi ponovljen prigovor zastare potraživanja je neosnovan, kako je to pravilno cijenio prvostepeni sud. Trogodišnji zastarni rok na koji se drugotuženi poziva u žalbi, ne može se primijeniti u konkretnom slučaju, cijeneći da potraživanja iz zajma nisu povremena potraživanja koja bi zastarjela u roku od tri godine u smislu čl.372. ZOO-a. Saglasno odredbi čl.324. st.2. ZOO-a, dužnik dolazi u zakašnjenje, ako rok za ispunjenje nije određen kad ga povjerilac pozove da svoju obavezu ispuni u skladu sa odredbom čl.557. i čl.262. ZOO-a. Od tog datuma drugotuženi pada u docnju, a tužitelju počinje teći rok zastarjelosti. Kako za potraživanja iz ugovora o zajmu zakonom nije određen neki drugi rok zastarjelosti, primjenjuje se odredba čl.371. ZOO-a kojom je propisan opšti rok zastarjelosti potraživanja od pet godina. Od 2009. godine do podnošenja tužbe 2011. godine nije protekao rok propisan odredbom čl.371. ZOO-a.

Obzirom da je u ovom sporu obaveza drugotuženog novčana obaveza, te da se saglasio sa kamatama, tužitelj ima pravo potraživati od tuženog i zakonsku zateznu kamatu od trenutka dolaska tuženog u zakašnjenje i ugovornu kamatu od trenutka sklapanja ugovora. Međutim, tužitelju ne pripadaju zakonske zatezne kamate na ukupan iznos duga od 97.957,74 KM. Naime, iz priložene evidencije duga na dan 01.03.2009. godine, proizlazi da je tužitelj kamate dodao glavnici, pa na tako dobiveni iznos ponovo traži kamate, protivno odredbama člana 400. stav 1. ZOO-a. Prema navedenim odredbama, ništava je odredba ugovora kojom se predviđa da će na kamatu, kada dospije za isplatu, početi teći kamata, ako ne bude isplaćena.

U vezi s tim, osnovani su žalbeni navodi drugotuženog da tužitelju ne pripada procesna zatezna kamata na obračunatu kamatu, pa je prvostepena presuda preinačena, tako što je odbijen zahtjev za isplatu zakonskih zateznih kamata na ukupan iznos duga i ove kamate dosuđene samo na iznos neisplaćene glavnice od 82.708,13 KM od dana podnošenja tužbe u smislu čl.277. ZOO-a, zbog zakašnjenja drugotuženog u ispunjenju obaveze prema tužitelju.

Neprihvatljivi su žalbeni prigovori da se drugotuženi nije mogao obavezati na povrat novčanih sredstava u KM, jer tužitelj ima pravo tražiti vraćanje datog – u istoj valuti ili KM. Tužitelj tužbenim zahtjevom traži isplatu iznosa od 97.957,74 KM kao važeće valute (čl.322. ZPP-a) odnosno vraćanje istog iznosa novca (čl.557. st.1. ZOO-a).

Preinačenjem presude prvotuženi i trećetužena su uspjeli u parnici, pa je sud istim dosudio troškove postupka u smislu odredbe člana 386. stav 1. ZPP-a, dok je drugotuženi neznatno uspio u sporu.

Troškovi postupka prema opredijeljenom zahtjevu prvotuženog se sastoje od troškova sastava odgovora na tužbu 821,70 KM, pristupa na ročište 4.3.2014. godine (25%) 207,75 KM, zastupanja na pripremnom ročištu 22.5.2014. godine 830,00 KM, zastupanja na glavnoj raspravi 17.9.2014. godine 824,00 KM, zastupanja na nastavcima glavne rasprave 28.1.2015. godine 417,00 KM i 23.2.2015. godine 407,50 KM, troškova sastava žalbe 833,00 KM ili ukupno 4.340,95 KM što sa 17% PDV i troškovima vještačenja 130,00 KM, ukupno iznosi 5.208,90 KM.

Troškovi trećetužene se sastoje od troškova sastava odgovora na tužbu 814,16 KM, pristupa na ročište 12.11.2013. godine (25%) 209,00 KM, pristupa na ročište 4.3.2014. godine (25%) 207,75 KM, zastupanja na pripremnom ročištu 22.5.2014. godine 830,00 KM, zastupanja na glavnoj raspravi 17.9.2014. godine 824,00 KM, zastupanja na nastavcima glavne rasprave 28.1.2015. godine 417,00 KM i 23.2.2015. godine 407,50 KM, odsustva iz kancelarije za vrijeme putovanja (čl.26.tč.5. AT) 360,00 KM, troškova sastava žalbe 829,00 KM ili ukupno 4.898,40 KM što sa 17% PDV i troškovima prevoza (čl.31. AT) 252,00 KM, ukupno iznosi 5.983,10 KM.

Visina parničnih troškova prvotuženog i trećetužene (imajući u vidu vrijednost predmeta spora 97.957,74 KM) utvrđena je primjenom Tarife o nagradama i naknadi toškova za rad advokata (Službene novine F BiH broj 22/04) - čl.12. i čl.13. tačka 1. a., b., c. i tačka 2. a., tč.5. a., u vezi sa čl.1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o advokaturi F BiH (Sl. novine F BiH br.18/05).

Imajući u vidu navedeno odlučeno je kao u izreci ove presude na temelju člana 229. stav 1. tačka 2., 4. i 5.ZPP-a i čl.235. stav 1. tačka 3. u vezi sa čl.397. stav 2. ZPP-a.

Predsjednik vijeća
Vera Sudar

